

o Schrift aan be-
de eerste plaats
het Evangelie, aan
gelist (Evangelium)
(Evangelium)
Evangelie verken-
apostelen geroepen
blijstaan door zulke
heus en Barnabas.
dien arbeid welken
is uit het vroe-
bas, nadat hij zich
ok van Timotheus.
Titus, dien hij op
doen, wat aan zijn

er evangelisatie in
tot hunne taak, in
evangelisatiearbeid
licht waren, verder
e instituering der
name taak. Dit is
ulus' brieven aan
eersten brief aan
drukkelijk, dat hij
hij wete, hoe men
en. Daartoe is zijn
en, die betrekking
eemte, en in de
Alles moet in dien
n van den dienaar
om een jonge Ge-
leiden. Ook wordt
um Timotheus als
ruk gelegd op de
Gemeenten, en op
te roepen onder-

n gewichtige taak
elijke kerken heb-
zij niet een ambt
niet ambtelijk aan
zijn.

ze hun ambt ont-
om. In dit opzicht
13 verhaald wordt
en Saulus. Daar
den dienst des
lurende dien dienst
arnabas en Saulus
waartoe Hij hen
tij, met vasten en
handen voor dat

En — zij lieten
aalde bestemming
zij gesteld werden,
te, die hen daarin
re, om door hen
en. De gemeente
liet hen los.

ets dergelijks. De
niet te verzuimen,
s door de profetie
s ouderlingschap
ysterium, den ker-
evenals het met
e geschiedde, door
monde van een af-
eente waren, met
giftigd, en daarin
met oplegging der
ulks plaats gehad
nd, op zijn tweede
terstond meenam

us wel door een
t zijn ambt, maar
meente niet; ook
Zonder aan een
te zijn, bedienende
zelfde plaats naast
op plaatsen, waar
iens arbeid voort
spoedig, nadat hij
opeeschen bodem
lus naar Athene
erbleven te The-
feit, dat Barnabas
gelegenheid een
lat Timotheus en
ngen op de plaats
zij geen dienaren
n, maar dienaren
mbt en naam, en

hadden, dat blijkt
uit het feit, dat
listen afzonderlijk
ven voor de toe-
st der bediening
s van Christus.
ons ook geen ver-
waar sommigen
gelisten een bui-
had, terwijl ande-
ngelistenambt het
aan de Kerk des
als zij, getrouw
g werkzaam is
rtuiging, waarvan
wensch te geven.

7. Tot staving van mijn gevoelen, dat het evan-
gelistenambt voor alle eeuwen aan de Kerk ge-
geven is, als het ambt, waardoor zij den Heere
heeft te dienen in de taak, die haar in het zen-
dingsbevel is opgelegd, is niet noodig te bewijzen,
dat er een uitspraak des Heeren in Zijn Woord
is, waarin dit met zooveel woorden van het evan-
gelistenambt uitdrukkelijk gezegd wordt, dat het
een blijvend ambt is. Dit wordt ook van het ambt
der diakenen en ouderlingen, of van dat der her-
ders en leeraars niet gezegd. Het is juist omge-
keerd, dat wij, om dit ambt, dat voor het zen-
dingswerk zoo uitnemend geëigend is, op non-
activiteit te stellen, daarvoor onze goede gronden
moeten hebben.

Wat het apostelambt, in engeren zin, en het pro-
fetenambt betreft, is het niet moeilijk te bewijzen,
dat de Kerk van later eeuwen tot deze ambten
geen menschen roepen kan; en ook, dat daar-
aan voor de Kerk geen behoefte is.

Van de apostelen geldt, dat zij als zoodanig niet
door tussenkomst van menschen, maar van
gevoelen, door Christus geroepen zijn.

Voorts voor het apostelambt kwamen alleen zul-
ken in aanmerking, die uit eigen aanschouwing
den Heere Jezus kenden, en getuigen konden zijn
van Zijne opstanding. Toen de ledige plaats van
Judas vervuld moest worden, werd deze eisch
niet nadrukkelijk gesteld. (Hand. 1:21, 22). En
het is omdat hij aan dezen eisch niet in alle deelen
beantwoordt, dat de apostel Paulus zich met de
andere apostelen niet geheel op een lijn durft
stellen. Ja, hij is wel een apostel, door den Heere
Zelf geroepen. Ook heeft hij wel den Heere, den
Opgestane, gezien met eigen oogen. Wat zijnen
arbeid betreft, heeft hij zelfs meer gedaan dan
van hen. Maar — wat zijn toerusting betreft
het apostolisch getuigenis, is hij als een onvol-
dragen vrucht; als een ontijdig geborene. Zijne
vorming tot het apostelschap was niet af, gelijk
van hen, die, in plaats van aan de voeten van
lamaliel, in Jezus' eigen school, onder Zijne
duurende leiding, waren gevormd; die steeds
met Hem geweest waren.

Welnu, als Paulus reeds ternauwernood tot de
apostelen gerekend kon worden, hoe zouden na
hem er nog apostelen kunnen wezen, met het-
zelfde ambt als de twaalfen. Dat kon niet. En
het was ook niet noodig. Want, wat zij als aan-
schouwers en dienaren des Woords alléén maar
konden doen, dat hebben zij gedaan voor alle
eeuwen en alle plaatsen; omdat hun getuigenis
in schrift werd vastgelegd.

En met de profeten was het evenzoo. Zij werden
op bijzondere wijze, niet door menselijke tus-
schenkomst, geroepen. Zij spraken door drijving
des Geestes. Zij spraken het Woord, dat nog niet
onder aller bereik was. Want de Schriften des
Nieuwen Testaments waren er nog niet. En de
apostelen, die het Woord hadden, dat in Christus
hun geschonken was, konden niet overal zijn,
waar Christenen met dat Woord gevoed, getroost
en onderwezen moesten worden. In dat gebrek
voorzag de Heere door de profeten. Hij deed het,
zoolang het noodig was. Toen de openbaring, die
de Heere aan Zijn volk wilde geven, gereed lag,
en door vermenigvuldiging van het geschrevene
onder jeders bereik kwam, toen hielden de pro-
feten op. Wat zij in hun tijd aan de gemeente en
aan de wereld te geven hadden, bleef.

Maar wat op die wijze van de apostelen en pro-
feten geldt, dat geldt niet voor de evangelisten.
De zendingstaak, die hun was opgedragen, waar-
door zij deel hadden aan een zeker deel van de
taak der apostelen; evenals de diakenen en de
ouderlingen en de leeraars aan een ander deel,
die zendingstaak bleef. Met die zendingstaak zijn
we niet klaar tot op den huidigen dag. Ja, wij
durven niet zeggen, dat wat daarvan overblijft
minder is, dan waar in hun tijd de evangelisten
der eerste eeuw voor stonden.

Als het waar was, wat al spoedig de kerkvaders
oordeelden, en wat ook Calvin en zijn tijdgenooten
meenden (c.f. Dr H. A. van Andel, De zend. l. v.
Voetius, blz. 9 v.v.; blz. 49 v.v.), dat n.l. de last
des Heeren in het zendingsbevel in de eeuw der
apostelen reeds volbracht was, dan hadden wij
recht om te besluiten: Na die eerste eeuw behoe-
ven er geen evangelisten meer te zijn. De con-
clusie, die Calvin uit zijne meening daaromtrent
trekt, is juist, als n.l. die meening juist is. Een
andere grond heeft hij voor zijne conclusie, dat
het evangelistenambt tijdelijk was, niet noodig.

Een andere grond heeft hij ook niet. Hij vindt
in dat ambt op zichzelf genomen niets, waarom
het niet zou voortbestaan tot op den huidigen
dag. Ja, hij zegt niet eens, dat het niet meer be-
staat. Als het noodig is, zegt hij, verwekt de Heere
zulke mannen nog. Hun ambt moest duren, zegt
hij in zijn Institutie, bij de bespreking van Ef.
4:11, zoolang er Kerken gesticht moesten worden,
waar er vroeger geen bestonden, of tenminste,
waar nog Kerken gebracht moesten worden van
Mozes tot Christus. (Institutie, IV, 3, par. 4).

Dus, wie oordeelt, dat er thans nog nieuwe Ker-
ken gesticht moeten worden, die heeft, als hij aan
het voortbestaan van het evangelistenambt vast-
houdt, Calvin op zijn zijde.

Dat gevoelen der menschen, die na Calvin vol-
harden bij zijne meening, dat het evangelisten-

ambt tijdelijk was, ook wel; en daarom trachten
zij voor die tijdelijkheid andere argumenten bij te
brengen.

In de eerste plaats beroepen zij zich daarvoor
op de geschiedenis. Het komt, zeggen zij, na de
apostolische eeuw al spoedig niet meer voor.

Nu is, dit dient in de eerste plaats te worden
opgemerkt, het al of niet voorkomen van een ambt
in de Kerk der eerste eeuwen, heel weinig een
bewijs voor de wettigheid van het ontbreken of
het bestaan van zulk een ambt. Bij de Roomsche
opvatting van de waarde der traditie geldt zoo'n
bewijs meer dan voor ons. Als men op grond
van de geschiedenis der eerste eeuwen mag be-
sluiten, dat er geen evangelisten behoorden te
zijn; dan mag men met hetzelfde recht besluiten:
En bisschoppen, die het hoofd der gemeente zijn,
en aan wie de ouderlingen ondergeschikt zijn,
moeten er wel wezen. Want uit de brieven van
Ignatius blijkt, dat er in de eerste helft der tweede
eeuw reeds zulke bisschoppen waren. En het ver-
volg der geschiedenis pleit voor de wettigheid
van het bestaan van een paus als hoofd van
de gansche Christelijke Kerk.

Maar het beroep op de geschiedenis, voor de
door mij bestreden meening, is ook nog om andere
reden zwak. Het is zelfs vóór mijne meening even-
zeer aan te wenden. Want, in de oudste geschrif-
ten, die ons over de toestanden in de oude Kerk
inlichten, wordt tot op het einde der tweede eeuw
herhaaldelijk melding gemaakt van mannen, die
van plaats tot plaats gaande predikten. Adolf
Harnack, in zijn Mission und Ausbreitung, staat
uitvoerig stil bij het voorkomen van apostelen,
profeten en leeraars in de Didaché. Die aposte-
len waren de evangelisten van het Nieuwe Testa-
ment, die trouwens daar ook meermalen aposte-
len (in ruimeren zin) genoemd worden. Hand. 14
vs 3, 14; 1 Thess. 2:6, Rom. 16:7; 2 Cor. 8:23.
Apostelen, in ruimeren zin, zijn zendelingen,
predikers van het Evangelie aan de volkeren. Ook
Eusebius, (Hist. V.), vertelt, volgens Harnack (Miss.
u. Ausbr. I, blz. 333) dat er tegen het einde der
2e eeuw nog evangelisten waren, die naar het
voorbeeld der apostelen ijverig arbeidden in de
bediening van het Goddelijk Woord. Hij noemt
zelfs Pantaenus als een van hen.

De historie toont dus niet, dat het evangelisten-
ambt ophield in de eeuw der apostelen.

Dat zij later, tot de eeuw der reformatie, niet
meer genoemd worden, wordt voldoende verklaard
uit het opkomen der Roomsche hiërarchie. De
Roomsche bisschop had, ook voor het zendings-
werk, geen evangelisten noodig; ook duldde hij
zulke ambtsdragers niet nevens zich. Die hierar-
chie vormde een gesloten systeem, voor allen
ambtelijken arbeid; ook voor het zendingswerk.
v. D.

„Tact“.

Uit „Ophouw“ (vrijzinnig):

Toch betekende het Paasfeest voor de Christelijke
kerken één der allergegrootste feesten. Het was het feest
der vreugde om Jezus, die sterker bleek dan de dood
en in Jezus' opstanding werd een zekere garantie
gezien niet alleen van Jezus' goddelijkheid, maar ook
van het onsterfelijk leven dergenen, die in hem ge-
loofden. De nadruk bleef liggen op het feit der lichame-
lijke opstanding, de gebeurtenis als zodanig. „De Heer
is waarlijk opgestaan. En heerlijk uit zijn graf ge-
gaan.“ (Ev. Gez. 149).

En thans beproeft de vrijzinnigheid sinds tientallen
jaren een nieuwe omvorming van het aloude Paasfeest
door de viering los te maken van de gebeurtenis als
zodanig.

Een grote mate van tact en wederzijds begripen is
hier noodzakelijk, niet minder echter het klare be-
wustzijn, waar men staan wil: aan de kant van een
Paasviering met of zonder de gebeurtenis.

Tot eer van Barth moet gezegd worden, dat hij in het
profeteeren de methode der „tactiek“ (gelijk hier deze
bedoeld zal zijn) niet heeft gevolgd.

Wel heeft hij het Paaschevangelië radikaal „omge-
vormd“, d.w.z. onder behoud der termen geheel en al
prijs gegeven.

Velen hebben dat niet bemerkt, zelfs niet bij gerefor-
meerden of christelijke-gereformeerden.

Was Barth „tactisch“ geweest, dan zou er minder
schuld bij laatste genoemden zijn.

Nu hij — gelukkig — het niet geweest is, blijft de
klacht over het ingezonken leven (en dus belijden) der
gereformeerden en christelijke-gereformeerden haar
scherpte behouden.

„H.V.“-ers in het schoolbestuur.

Dr I. de Wolff schrijft in „Pro Ecclesia“:

Het is niet overbodig dit onderwerp eens ter sprake
te brengen, of n.l. degenen, die tot het z.g. Hersteld
Verband behooren, een plaats kunnen innemen in
onze schoolbesturen.

Even later:

Wij hebben een tijd beleefd toen er druk werd ge-
discussieerd over den „geest van Assen“, zoodat nie-
mand het mij wel euvél zal duiden, dat ik ook even
iets zeg over den „geest“ van contra-Assen.

Eigenlijk is dit al heel moeilijk om er iets positiefs
van te zeggen, anders dan dat die „geest“ op allerlei
terrein een war-geest is, welke een vast uitgangspunt
mist in het principiële denken en daarom moet rond-
waren binnen een „verband“, dat bij de „herstelling“
van de grootst-mogelijke elasticiteit moest worden
vervaardigd.

Immers moesten en moeten leiders bijeen gehouden
worden van allerlei schakeering, van principiële anti-
revolutionnaire tot anti-militarist, zonder dogmatische
belijndheid en met humanistischen inslag, en met een
niet-ongevaarlijke rekkelijkheid ten opzichte van de
belijdenis; terwijl het woord van Barth, dynamiet te
willen zijn voor allerlei kerken en groepen, allengs
ook ten opzichte van het kerkmaaksel van voor ruim
een decennium, niet te vergeefs schijnt gesproken
te zijn.

En deze wetenschap reeds behoort de grootste voor-
zichtigheid te doen betrachten, waar het bij de leiding-
gevende kringen in de schoolwereld en bij het onder-
wijzend personeel niet allereerst te doen is om admi-
nistratieve vaardigheid en bezit van acties of doce-
rende bekwaamheid, maar daáárom, ouders! of naa-
den eisch van het verband, waaromtrent gij
bij het doopvont een duren eed gezworen hebt! uw
kinderen zullen worden opgevoed in
de leer die gij zelf belijdt.

Tenslotte:

Waar de school de kerk van de toekomst
levert, vraag ik mij wel eens af of de benoeming van
haar leiders en onderwijzers wel zooveel minder be-
langrijk is als de verkiezing van ambtsdragers.

„Kerk en N.S.B.“

De H. Meulink merkt op in „Enschede'sche Kb.“:

Voorts wil ik nu schrijven — en daar is ook geen
woord Fransch bij — dat iemand, die in de Belijde-
nis der Geref. Kerken zijn geloof belijdt, onmogelijk
lid zijn kan van de N.S.B. Als leden der Geref. Kerk
lid zijn van de N.S.B. is dat alleen te verklaren uit
onkunde: zij kennen of de waarheid der Schrift niet
of de beginselen der N.S.B. niet.

Familie van elkaar.

Herhaaldelijk betoogden we, dat N.S.B. en Commu-
nisme veelszins elkaars familie zijn. Men leze wat
hierover Dr J. H. Oldham opmerkt („N. R. Ct.“, 18
April 1936):

Het voorbereidend werk voor de groote wereld-con-
ferenties der Stockholm-beweging te Oxford in 1937
en voor de Lausanne-beweging te Edinburg, eveneens
in 1937, is op vele plaatsen krachtig ter hand genomen.

De voorzitter van de onderzoekscommissie van
den Oecumenischen Raad voor praktisch Christendom,
dr J. H. Oldham, Londen, zal een bezoek brengen aan
de voornaamste kerkelijke centra in Europa en
Amerika ten einde het voorbereidende organisatorische
werk aan te moedigen en daarin eenheid te brengen.
Aan het voornaamste onderwerp van de conferentie
te Oxford heeft hij een programmatisch geschrift
gewijd, getiteld: „Church, Community and
State“. — „Kerk, Volken Staat Een oecu-
menisch probleem.“ — het geschrift is voorzien
van een inleiding van den bisschop van Chichester,
dr Bell, in zijn kwaliteit van bestuurslid van den
Oecumenischen Raad. In de Noorsche landen, Zwit-
serland, Nederland, Duitschland, Engeland, in de
Ver. Staten en Canada hebben zich reeds deels door
de kerken benoemde, deels zelfstandig georganiseerde
studiecommissies gevormd, die met 't oog op de
ervaringen en noodzakelijkheden in de eigen landen
met het hoofdthema zich bezighouden. Meermalen
overschrijden zij daarbij de landsgrenzen en trachten
zij een weg te vinden in de geestelijke en politieke
problemen van andere landen. Vooral is hier het
probleem van den totalen staat in het middel-
punt der besprekingen betrokken. Als landen, waarin
deze staatsgedachte verwezenlijkt is, noemt Oldham
Rusland, Italië en Duitschland; als geestelijke dragers
dezer idee ziet hij het communisme, het fascisme en
het nationaal-socialisme.

Ook de „oecumenische“ beweging moet met
de „politieke“ situatie zich concreet inlaten.

In hetzelfde artikel der „N. R. Ct.“ wordt ook gehan-
deld over een artikel van den Oberkirchenrat Dr Fr.
W. Krummacher in het Februari-nummer van de „Wart-
burg“. Daar wordt gezegd:

„Met de Stockholm-beweging verlijst echter ook het
vraagstuk van de politieke werkelijk-
heid en van haar betrekking tot de evangeliepredi-
king. Niemand, die een oecumenisch gesprek voert, kan
voorbij zien, dat de verschillende christelijke kerken,
die zich hier ontmoeten, in hare volken in geheel
verschillende realiteiten staan. Wanneer de vraag
naar een „politieke“ theologie en naar een theolo-
gisch begripen van de goddelijke ordeningen van volk
en volkswezen ons heden opnieuw gesteld wordt, zoo
mag men daarbij niet vergeten, dat de relatie van
kerk en volk in andere kerken tegenwoordig minder
actueel doch daartegenover als gegrond in een eeuwen-
lange geschiedenis des te vanzelfsprekender als po-
litische realiteit aanwezig is. ... Wij vragen veelmeer
aan de oecumenische beweging en aan ons zelf, of
de politieke werkelijkheid en de politieke begripsvor-
ming van de kerk niet veel dieper gezien moet
worden dan tot nu toe. Geen enkele kerk kan zich
abstraheren van de politieke werkelijkheid van haar
volk. Waar men dat toch wil doen, komt men als van
zelf tot theologisch getinte algemeene oordeelen, die
op de politieke werkelijkheid van geen toepassing
zijn.“

Inderdaad, de kerk kan nergens zich buiten de poli-
tieke zaken houden, wijl ze de diepste beginselen raken.
Het is maar de vraag, of zij in dezen profeteeren wil, en
de sleutelmacht durft bedienen.

Durft, — wijl ze moet.

Kerk en communisme.

Dr J. L. Snethlage, hervormd predikant, maakt „propaganda“ voor het communisme. Dat geeft in de Herv. Kerk moeite; men benadert daar steeds de kwesties van den buitenkant, en komt zoo niet van de Schrift tot het communisme-in-de-praktijk, doch van het communisme-in-de-praktijk tot de Schriftvraag. Dr J. L. Snethlage schrijft in de „N. R. Ct.“ (18-4-'36) een ingezonden stuk, waaruit we dit knippen:

Met stijgende verwondering heb ik kennis genomen van de houding van den Haagschen kerkeraad te mijnen. Publiceerde hij aanvankelijk, dat hij de Synode verzocht had, aan mijn politieke werkzaamheid in een bepaalde richting een einde te maken, thans luiden de jongste berichten, dat hij de Synode heeft verzocht, mij wegens politieke werkzaamheid uit mijn ambt te ontsetten. Welke dezer beide lezingen de juiste is, weet ik niet. In elk geval komen beide lezingen uit den boezem van den kerkeraad voort, die ze aan de pers verstrekt heeft.

In de eerste plaats veroorloof ik mij er op te wijzen, dat vooral de laatste lezing mij volkomen onbegrijpelijk voorkomt. In de Ned. Herv. kerk is politieke werkzaamheid van predikanten nimmer met de waardigheid van het ambt in strijd geacht. Dr J. Th. de Visser en Dr Slotemaker de Bruïne zijn om die reden nimmer tot ontsetting uit hun ambt voorgedragen.

Maar zelfs deze beschuldiging is te mijnen opzichte moeilijk vol te houden. Ik ben voor geen enkele politieke partij opgetreden. Het eenige, wat ik gedaan heb bestond hierin, dat ik voor een boven de partijen staande organisatie, die zelfs verbiedt, dat haar woordvoerders politieke redevoeringen houden, mijn reis-indrukken uit de Sowjet-Unie heb weergegeven.

Intusschen, bij „reis-indrukken“ blijft Dr Snethlage — natuurlijk — niet staan. Dat blijkt wel uit volgend citaat:

Ik weet wel, dat er tienduizenden in onze Ned. Herv. kerk zijn, die de Sowjet-Unie en haar nieuwe orde haten en die ook uiterst bitter tegen mij gestemd zijn, omdat ik voor haar partij kies. En het verwondert mij niets, dat juist kerkeraden als die van Den Haag en Arnhem, wanneer ik hun maatschappelijke positie in aanmerking neem, hier den toon aangeven.

Met lette op die verwijzing naar de „maatschappelijke positie“ van kerkeraden, en de verklaring van hun bezwaren DAARUIT. Die verklaring ligt in dezelfde lijn als het spreken van „farizeërs en schriftgeleerden“ in den mond des heeren Musert. Ook in dezen zijn communist en nationaal-socialist elkaars nabestaanden.

Jodenvervolg en Zionisme.

„Van Zionistische zijde“ schrijft men aan de „Nieuwe Rotterdamse Courant“ (18 April, Avondblad, C):

Niet alleen in Duitschland en Oostenrijk, maar bijna in de heele wereld drukt de zorg voor de toekomst op het hart van die Joden, die de feiten in het aangezicht durven zien. Zij overwegen, dat in tal van landen partijen opstaan en gehoor vinden, die de geteisterde bevolking opruien en haar een beter lot dan haar thans beschoren is beloven. Zij vinden daarbij geen beter agitatiemiddel dan „de Joden“, die zij van alles, ook het meest ongerijmde de schuld geven, tegelijkertijd van het kapitalisme en het communisme, de bewapening en de ontwapening, het drijven naar oorlog en het pacifisme. Het leed, dat

de menschheid treft, heeft volgens deze partijen maar één oorzaak: de Joden. Maar op wie kan zich dan ook de bitterheid en smart om zooveel ongeluk gemakkelijker ontladen dan op een weerloze minderheid? De eenvoudige van geest, die het verband der dingen niet doorgrondt, wil de aanwijsbare oorzaak kennen van de oeconomische ramp van den tijd; zouden gewetenloze agitators dan niet een dankbaar gebruik maken van het object, dat zij bij de hand hebben, de Joden, de „vreemden“, leden van het „internationale Jodendom“, dat eerst de wereld vernietigen en dan er over heerschen wil. Daarom: deposedering van de Joden! En zoo gaat de oeconomische veldtocht, de campagne, landgenooten het brood te ontnemen, verder.

Even later:

Nu is oorlog tegen de Joden geen nieuw verschijnsel in de geschiedenis, hij is zoo oud als de Joodsche diaspora. Er is echter een kenmerkend verschil tusschen het verleden en het heden. Thans woedt de krijg op veel meer fronten en waar vroeger de mogelijkheid tot vluchten bestond, is deze thans veelal afgesneden.

Het is ongemeen treffend en het moet tot nadenken stemmen, dat die geheimzinnige „Joodsche internationale“, waarover de anti-semieten den mond vol hebben, die het er om te doen zou zijn de volken te ondermijnen, opdat de Joden over hen zullen heerschen, nog geen middel schijnt gevonden te hebben, het geweld te keeren. Blijkbaar scheppen de Joden er behagen in, zich te laten ruïneren en vermoorden.

Vervolgens:

Sinds de catastrofe in Duitschland heeft het Zionisme groote vorderingen gemaakt. Allerwegen is onder de Joden het besef gegroeid, dat er voor hen geen ander redmiddel is, dan dat het Joodsche volk zijn plaats herneemt in de rij der volken, van kwetsbare minderheid worde tot gelijkwaardige partner onder de naties. Tegelijkertijd is de Joodsche kolonisatie in Palestina sterk vooruitgegaan. Palestina heeft in de laatste jaren bijna 150.000 Joden kunnen opnemen, zoodat de Joodsche bevolking daar thans ruim 350.000 zielen telt bij een totaal van 1.3 miljoen inwoners. Deze nederzetting is voor de Jodenheid ook een morele rugsteun geworden; zij heeft gezien waartoe zij in staat is, zij heeft ontwaard, dat ook de bitterste vervolgingen niet in staat zijn, haar levenskracht te vernietigen. Even wonderbaarlijk als het idealisme, dat het Zionisme heeft wakker geroepen onder tal van jonge Joden, die onder zware ontberingen, in den loop der jaren Palestina op tal van plaatsen veranderd hebben van een barre woestijn in een bloeiende gaarde, even wonderbaarlijk is de herleving van het Hebreeuwsch, de taal van den Bijbel, die weer de spreektaal onder de Joden in Palestina geworden is.

Palestina is het eenige immigratieland, dat voor de opgejaagde Joodsche volkmassa's openstaat. Wel is waar is het nog lang niet in staat allen op te nemen, die in wanhoop aan zijn deuren kloppen, maar met de toeneming van het aantal immigranten stijgt de mogelijkheid, weer anderen op te nemen.

De schrijver acht terugkeer naar Palestina ten eerste gewenscht:

Trots merkwaardige resultaten, tot dusver behaald, is met de stichting van het Joodsch Nationaal Tehuis nog pas een begin gemaakt. Het zou te ver voeren, de moeilijkheden te schetsen, die op den weg

naar de verwzenlijking liggen; er is al veel gezegd, wanneer de Joden kunnen rekenen op de pathie en den moreelen steun voor hun optoeren van den kant der niet-Joden. Wanneer de Joden op een beroep doen, dan geschiedt dit niet alleen, dat zij meenen hierop recht te hebben als oorspronkelijk volk, dat de wereld onvergankelijke waarde schonken heeft, maar het geschiedt ook in het belang van de menschheid.

En hij besluit:

Het Joodsche vraagstuk, het complex van problemen, ontstaan door het samenleven van de Joden met andere volken, kan alleen opgelost worden door Palestina als Joodsch Nationaal Tehuis. Die oplossing is niet alleen een opperst Joodsch, maar ook een groot wereldbelang, want wanneer het Joodsche vraagstuk opgelost zal zijn, is de menschheid bevrijd van een probleem, waarmede zij geen raad weet, een probleem, dat een kwelling moet beteekenen voor de schen van goeden wille, die het ongetwijfeld schandaal achten, dat in deze door onheil bezochte wereld, menschen om hun afstamming nog lijden.

Wij hebben niet te beslissen, wat God den Joden zeggen heeft door „de roede“, en „de zaag“, die slaat en wondt. Wij hebben wel tot „die roede“ en „de zaag“ zelf te zeggen, dat zij „zich verheffen“ en „spelen“ tegen Hem, die Zich ervan bedient (Jesaja). Men verwerpt een zonde der Joden? — Ja, maar ten zonde van het moderne Duitschland (Rosenberg) en van het „duitsche“ „christendom“. En van de Joodsche communisten. En van de nationaal-socialisten als groep. En zoo is inderdaad het Joodsche vraagstuk nog steeds een wereldprobleem. Want CHRISTUS is de heele wereld aan.

GEREFORMEERDE KERKEN.

H. Reijnders.

Te Steenwijk is in den ouderdom van 67 jaar overleden H. Reijnders, rustend pred. der Geref. Kerken.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Barendrecht: M. W. Nieuwenhuize te Franeker.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Krabbendijke: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Groot Ammers: B. Batelaan te Huizen (N.-H.).

Hoogeveen: H. Bout te Genemuiden.

Ridderkerk: K. v. d. Pol te Hardinxveld.

Bedankt voor:

Nieuwe Tonge: A. F. T. Pop te Monster.

Aangenomen naar:

Amersfoort: A. Dönszelmann te Meppel.

Wageningen: G. C. H. Bos te Beekbergen.

Afscheid van:

Spijkenisse: F. J. Pop. Tekst: 2 Petr. 3:18 a.

Vriezenveen: J. Jukema. Tekst: 1 Petr. 1:24 en 25.

L. S.,

ONZE DRUKKERIJ IS PRIMA INGERICHT. VOOR ALLE DRUKWERKEN, 'T ZIJ EEN BOEK ALS DE BIJBEL, 'T ZIJ EEN VISITEKAARTJE, STAAN WIJ KLAAR. ALS U BIJ GELEGENHEID ONS UW ORDERS OP GEEFT, ZULT U BESLIST TEVREDEN ZIJN, ZOOWEL OVER KWALITEIT ALS AFWERKING EN PRIJS.

OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES - TELEFOON No. 58

DE DRUKKERIJ MET GOEDE REPUTATIE

ZENDINGSLIEDEREN

Dit bundeltje bevat 38 Zendingssliederen, op daarbij aangegeven, alom bekende wijzen, te zingen door kinderen en groteren. Te gebruiken zoowel op kinderzendingsscholen als op andere zendingssamenkomsten.

Prijs f 0.35; bij minstens 50 exx. à f 0.20 per ex.

GOES.

OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Veertien eenvoudige Oefeningen

nagelaten door A. PUNT in leven Oefenaar bij de Geref. Kerken met een woord ter inleiding van Prof. Dr F. W. GROSHEIDE

Uitgegeven ten voordeele van de V.U.

Met portret van den schrijver

192 bladz. f 1.25.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de

Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre - Goes.

Vragen, te stellen aan hen, die wenschen te worden toegelaten tot het Heilig Avondmaal

Prijs 1—50 exx. f 0.02 per ex., 51 en meer à f 0.01½ per ex.

Deze formulieren zijn zeer geschikt ter uitreiking aan hen, die zich voorbereiden Openbare belijdenis te doen, opdat ze zich op deze vragen voorbereiden kunnen.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Geen beter keus voor voorlezen op ouderavonden of in den huiselijken kring, dan uit:

TOEN WIJ NOG IN TENTEN WOONDEN

Herinneringen uit de dagen van den schoolstrijd van de Heeren G. VAN BLEEK, S. v. d. KOOI, S. STERDING, F. KALSBECK, J. v. d. BERG Az., J. P. HEBLI, G. VAN ZEGELAAR, T. v. d. KOOIJ Dz.

INGELEID EN GEBUNDELD DOOR

H. J. VAN WIJLEN

320 blz.

Prijs in linnen band f 2.—.

..... Ik kan er niet van uitscheiden, zóó mooi is het en wanneer ik hier en daar onder ons eens rondvraag en iemand ontmoet, die dit boek nog niet las, sta ik verbaasd. Dat boek moet onder ons iedereen lezen en dat kan ook. 't Is geen roman, maar boeiende werkelijkheid; het leven-van-allen-dag in den tijd, toen ons Christelijk Onderwijs nog in de windselen lag en de teere plant door Gods gunst tot groeien kwam onder zeer moeilijke omstandigheden.

Bijltje („De Standaard“ van 30 Nov. 1935)

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Wie wil zich belasten met het werven van abonnees op dit blad?

Aanmelding aan ons Bureau te Goes.

Uitgaven van OOSTERBAAN & LE COINTRE GOES

DE BIJBELSE GESCHIEDENIS

naverteld voor jongens en meisjes

door

H. J. VAN WIJLEN

1. GIDEON

Prijs f 1.—

2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS

Prijs f 1.—

3. a. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

Prijs f 1.—

b. SIMON BIJ DE KRUISSTICHTING

Prijs f 1.—

4. a. HANNA, DE MOEDER VAN SAMUEL

Prijs f 1.—

b. DE GESCHIEDENIS VAN NAAMAN, DEN SYRIËR

Prijs f 1.—

c. DE GELUKENIS VAN DE TWEE ZONEN VAN ISRAËL

Prijs f 1.—

d. JESUS EN DE SAMARITAANSE VROUW

Prijs f 1.—

Verkrijgbaar in den Boekhandel of na overschrijving van bedrag op postrekening No. 33 bij de Uitgevers

Chr. Muziekijdschrift

„DE HARPE“

met maandelijksche Muziekijdschrift

f 1.60 per jaar

onder redactie van F. PIJLMA

Neemt proef met een abonnement en U zult alreest de waarde daarvan kennen.

Administratie-Adres: te Helmersstraat 94 - Amsterdam

1) In „De Reformatorische Weekblad“ noemden wij een lezing op „prophetanten“. In die lezing van de b. zegen, dat zij a. Christendom een c. en vragen van d. 2) Archiv für 3) Ze leeren o. met hun agnostie. trouwelijke proble- nisme (als wereld- -Socet-Communisme

Na een kortstondige ongesteldheid overleed zacht en kalm, op het onverwachtst, mijn zeer beminde en geliefde oudste Kleinzoön,

SIMON BOSSELAAR,

in den bloeienden leeftijd van 27 jaren, 6 maanden en 24 dagen.

Allen, die hem gekend hebben, zullen beseffen, wat ik aan hem zal moeten missen bij 't klimmen mijner jaren. De God des Verbonds trooste en sterke mij in dezen zoo smartelijken weg van beproeving. Joh. 11:25.

S. BOSSELAAR.

Aagtekerke, 19 April 1936.

Heden overleed, na een kortstondige ongesteldheid, zacht en kalm, op het onverwachtst, onze innig geliefde oudste Zoon, Broeder en Verloofde

SIMON BOSSELAAR,

in den bloeienden leeftijd van 27 jaren, 6 maanden en 24 dagen.

Zijn leven was Christus, moge zijn sterven gewin zijn. Wij treuren niet als degenen, die geen hoop hebben. Sterke onze God ons in dezen zeer zwaren weg van beproeving.

J. BOSSELAAR.

P. BOSSELAAR—

LOUWERSE.

LOURENS.

PIETERNELLA

en Verloofde.

CORNELIS PAULUS.

ADRIAAN.

MAATJE DE VISSER.

Aagtekerke, 19 April 1936.